

Landsting som kringgår ny lag om obligatoriskt vårdval:

Läkarförbundet kräver sanktioner

Läkarförbundet vill ha sanktioner mot landsting som kan komma att kringgå den planerade lagen om obligatoriska vårdval inom primärvården.

I ett remissvar på delbetänkandet »Vårdval i Sverige« (SOU 2008:37), skriver Läkarförbundet att man saknar förslag om sanktioner mot de landsting som inte inför etableringsfrihet inom ramen för ett vårdvalssystem. »Om tillsynsmyndigheten inte har tillgång till effektiva sanktionsmedel vid allvarliga regelöverträdelser finns inte en godtagbar garanti för att den föreslagna vårdvalsreformen får önskat genomslag.«

Frågan om sanktionsmedel

behandlas varken i det aktuella betänkandet eller i den så kallade Frittvalutredningen (SOU 2008:15, se artikel om LOV intill), framhåller Läkarförbundet.

Läkarförbundet är i grunden positivt till en vårdreform som möjliggör en fri etablering inom primärvården. Men man anser att utredningen inte tagit tillräcklig hänsyn till »de små aktörernas betydelse och möjlighet«, och föreslår ersättningsgarantier för ny-



Läkarförbundet vill ha sanktioner mot landsting som kringgår lagen om vårdval inom primärvården.

startad verksamhet i syfte att öka konkurrensneutraliteten i förhållande till större och redan etablerade aktörer.

Ett system som ger en förhållandevis fri etablering för vårdgivare bör omfatta tydliga regler för uppföljning, helst med nationellt fastlagda kompetens-, kvalitets- och säkerhetskrav. Läkarförbundet hoppas också att närsjukvården i framtiden kommer att engageras mer i den patientnära forskningen. Förbundet saknar en analys av hur forskningsaktiviteten ska främjas och inordnas i den nationella vårdvalsreform som utredaren föreslår.

Marie Närlid

marie.narlid@lakartidningen.se

LOV ska underlätta för fler aktörer att etablera sig

En ny lag ska göra det lättare att få in fler aktörer inom omsorg och hälso- och sjukvård. Lagen om valfrihetssystem (LOV) ska användas när inte priskonkurrens råder mellan leverantörerna, till exempel vid vårdval eller biståndsprovad omsorg. Lagen är planerad att träda i kraft 1 januari 2009.

Lagen om valfrihetssystem, LOV, är ett alternativ till upphandling enligt LOU, lagen om offentlig upphandling. Den föreslagna nya lagen reglerar vad som ska gälla för de kommuner och landsting som vill konkurrera mot kommunala och landstingskommunala verksamheter, och omfattar äldre, personer med funktionsnedsättning samt hälso- och sjukvårdstjänster.

– Den enskilde ska ges möjlighet att själv välja den leverantör som uppfattas tillhandahålla den bästa kvaliteten, sade äldre- och folkhälsominister Maria Larsson vid en presskonferens på torsdagen i förra veckan, där regeringen samtidigt presenterade en satsning på att öka kommunernas intresse för att införa valfrihetssystem för äldre och funktionsnedsatta inom biståndsprovad omsorg.

Regeringen hoppas med den nya lagen bland annat öppna för ideella organisationer och kooperativ verksamhet. Under 2009 kommer ett stimulansbidrag om 300 miljoner kronor att fördelas för att uppmuntra kommuner att införa valfrihetssystem.

Lagen om valfrihetssystem, som nu ligger som lagrådsremiss, innehåller bland annat regler om löpande annonsering i en ny nationell databas för valfrihetssystem, krav på utförare, förfrågningsunderlagets innehåll, ansökan och tilldelning av kontrakt, information till brukarna/invånarna, brukarens/invånarens val av utförare och överprövning.

Enligt lagrådsremissen ska alla leverantörer som ansökt om att få vara med i ett valfrihetssystem, och som uppfyller de fastställda kraven, godkännas varefter kontrakt tecknas. Alla utförare får samma ersättning. Fördelade leverantörer ges en möjlighet till rättelse.

Kvaliteten kommer att utvärderas i öppna jämförelser. – Men Socialstyrelsen ska i höst också gå ut med en stor brukarenkät, aviserar äldre- och folkhälsominister Maria Larsson.

Sajter betygsätter mediernas medicinska nyheter

I kölvattnet på australiska Media Doctor erbjuder sajter i den anglosaxiska världen en ny form av läkar- och forskarledd mediekritik av mediernas medicinska nyheter. Syftet är att ge allmänheten evidensbaserad vägledning och också påverka journalisterna.

Bakom de nya mediekritiska sajterna står akademiska organisationer, stiftelser, medicinska organisationer eller fristående experter. De flesta har etablerats i den anglosaxiska världen (Storbritannien, Australien, USA och Kanada).

Media Doctor-konceptet bygger på att experter snabbt kvalitetsbedömer och rankar medieinslag med hjälp av ett av sex besläktade instrument, beroende på artikelns fokus. Andra sajter bygger i stället på att experter publicerar längre bakgrundsartiklar som kompletterar mediernas rapporter.

För till exempel artiklar om diagnostiska test rankar Media Doctor kvaliteten diko-



Media Doctor är bara en av de sajter som betygsätter medias medicinbevakning.

tomt (ja/nej) efter om informationen är korrekt/fullständig/balanserad utifrån australiska förhållanden för föl-

»Vanligt symptom kan vara dold svår sjukdom«

Din huvudvärk kan vara en stroke, dina magsmärtor cancer. Detta är formeln för en ganska vanlig typ av kvällspressjournalistik. Vård drivande skrämselpropaganda eller nödvändig konsumentupplysning? Meningarna bland journalister, läkare och medieforskare går isär.

Läs mer Hela artikeln finns att läsa på Lakartidningen.se

jande indikatorer: metodens tillgänglighet, kostnad, diagnostiska alternativ, medikalisering (disease-mongering, sjukdomsmakeri), evidens, nyhetsgrad, potentiella risker och fördelar i mätbara termer, om det finns hänvisning till pressrelease och uppgivna informationskällor.

Utgångspunkten i Media Doctors bedömning är ett instrument som användes i en analys av läkemedelsnyheter i amerikansk press [Moynihan, et al. N Engl J Med 2000;342:1645-50].

Media Doctor modifierar dock kontinuerligt rankingsinstrumenten.

David Finer
frilansjournalist

Läs mer Sajter med granskning av medicinska nyheter:

<http://www.mediadoctor.org.au/>

<http://www.mediadoctor.ca>

<http://www.behindthemedicalheadlines.com>

<http://www.healthnewsreview.org/index.php>

<http://www.senseaboutscience.org.uk/index.php>